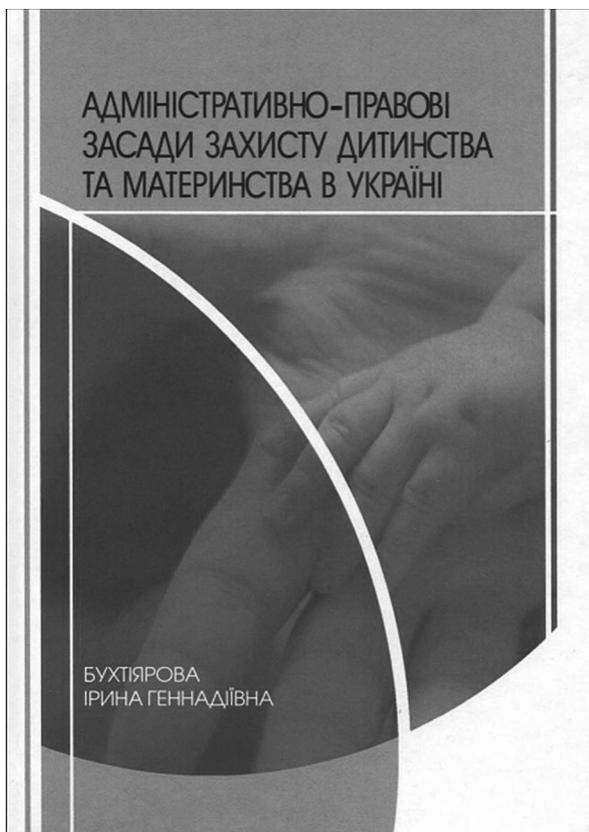

Рецензія
на монографію І. Г. Бухтіярової
«Адміністративно-правові засади захисту дитинства та
материнства в Україні»

**БАСС Вікторія - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри
поліцейського права Національної академії внутрішніх справ**

DOI 10.32782/NP.2022.4.24

Протягом останніх років істотно зменшилася чисельність населення України, що свідчить про наявність глибокої демографічної кризи, в якій перебуває наша держава. Відсутність відповідної державної політики може призвести до зупинки соціально-економічного розвитку України та зниження стану її національної безпеки. Зважаючи на це, одним зі стратегічних загальнонаціональних пріоритетів нашої

держави має стати вироблення дієвого механізму соціального захисту дитинства й материнства, стимулювання народжуваності, збереження репродуктивного здоров'я нації як невід'ємної умови належного функціонування сфери національної безпеки

Ця проблематика в рамках науки адміністративного права практично не розглядалася, що свідчить про недостатню увагу науковців до проблем, які існують у сфері формування державної політики у сфері захисту дитинства й материнства, вироблення дієвого адміністративно-правового механізму її реалізації. Переважно питаннями захисту материнства займалися вітчизняні науковці: В. Б. Авер'янов, І. Г. Бухтіярова, О. М. Ганькевич, І. О. Гелецька, В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, Т. О. Коломоець, Л. О. Кожура, М. О. Стефанчук, О. Г. Стрельченко, О. Я. Явор та інші.

Соціально-правовий захист населення є одним із головних атрибутів будь-якої прогресивної європейської держави натеper. Цей аспект є індикатором суспільно-економічного розвитку країни і ступеня її соціальної стабільності. Україна, як ми знаємо, сьогодні перебуває на порозі суцільної зміни, безпосередньо пов'язаної з інтеграцією до Європейського Союзу. У зв'язку з цим наша держава повинна провести низку реформ, які стосуються різних сфер суспільного життя. Однією з таких є сфера соціального забезпечення сім'ї, правового захисту всіх членів сім'ї: як дорослих, так і дітей. Вивчаючи проблему адміністратив-

но-правового регулювання, ми зацікавилися окремою проблематикою правового та соціального забезпечення дитинства й материнства як складника інституту сім'ї загалом. Натепер правові механізми захисту материнства й дитинства в Україні суттєво змінилися порівняно з минулими роками, хоча деякі юридичні конструкції, створені за часів Радянського Союзу, стали основою для існування сучасних правових категорій. Окрім цього, правовий захист материнства й дитинства в період української незалежності набув власної нормативної бази регулювання, а відображений у доктринальній сфері. Сьогодні питання правового та соціального забезпечення дітей і матерів є актуальними проблематиками наукових досліджень.

Сьогодні механізм захисту материнства складається із загальних норм, що регулюють соціальне забезпечення загалом, а також низки спеціальних положень законодавства. Повертаючись до Конституції України, необхідно відмітити норму статті 24, де йдеться про створення умов, за яких жінки можуть поєднувати працю з материнством, правовий захист материнства, що проявляється в наданні матеріальної та моральної підтримки, у тому числі оплачуваних відпусток та інших пільг, вагітним жінкам і матерям. Тобто Основним Законом держави створюються спеціальні умови, за яких народження дітей і процес їх виховання є для жінки не «збитковим», а, навпаки, матеріально та морально заохочуваним. Проблематика соціального захисту материнства також передбачена в нормативних актах права соціального забезпечення. Найбільшу увагу в цьому випадку варто приділити Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» та Закону України «Про державну допомогу малозабезпеченим сім'ям». У положеннях першого нормативного акта вказується, що громадяни України, в сім'ях яких виховуються та проживають неповнолітні діти, мають право на державну допомогу у випадках і на умовах, передбачених законами України. Разом із тим існує декілька основних видів державної допомоги вказаним категоріям сімей, а саме: допомога у зв'язку з

вагітністю та пологами; допомога при народженні дитини; допомога при усиновленні дитини; допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування; допомога на дітей одиницями матерям.

Аргументовано, що наявність механізмів соціального забезпечення дитинства й материнства є юридично обумовленим фактом. Тобто його наявність відповідає обов'язку держави піклуватися про вразливі версти населення; також правовий захист дитинства й материнства не тільки є суто нормативним механізмом, вираженим у положеннях конкретних офіційних актів, а і являє собою цілісну наукову проблематику, з приводу якої висувається багато доктринальних поглядів.

Високим є теоретичний рівень викладу матеріалу, авторка вміло застосовує різноманітні методи наукового пізнання, ґрунтовно проаналізувала законодавчі акти, судову й іншу практику, коректно полемізувала з іншими дослідниками, аргументовано обстоювала власну позицію тощо.

Авторка достатньо уваги приділяє аналізу емпіричного матеріалу, зокрема це аналітичні матеріали, матеріали адміністративних справ та наукові позиції опитаних практичних працівників, діяльність яких стосується адміністративної діяльності та судочинства (працівників поліції, прокурорів, суддів, адвокатів тощо).

Достовірність авторських висновків та пропозицій підтверджується значною кількістю емпіричного матеріалу, зокрема, прикладами судової практики. Під час роботи над монографічним дослідженням автором було опрацьовано широкий спектр наукових джерел, значний масив нормативно-правових актів. Систематизація такої кількості наукових поглядів збагатили роботу і підкреслило її значущість і комплексний глибинний підхід.

Практичне значення результатів і висновків роботи полягає у тому, що вони можуть бути використані як для подальших досліджень загальнотеоретичних проблем, так і у практичній діяльності, у правотворчій та правозастосовній діяльності. Монографія виконана на належному науковому рівні, має чітку обґрунтовану структуру,

Рецензії

матеріал викладено системно та послідовно. Робота буде цікавою для широкого кола читачів, особливо фахівців адміністративного права.

Рецензована монографія І. Г. Бухтіярової є глибоким теоретико-прикладним дослідженням проблемних питань адміністративно-правових засад захисту дитинства та материнства в Україні, якому

притаманні наукова новизна, що свідчить про обізнаність авторки з теоретичними та практичними аспектами окресленої тематики. У цілому робота відзначається науковою новизною та актуальністю, має практичне значення. Монографія І. Г. Бухтіярової «Адміністративно-правові засади захисту дитинства та материнства в Україні»